

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1CdoR/13/2025
Identifikačné číslo spisu:	8724200791
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2026
Meno a priezvisko:	Mgr. Peter Melicher
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:8724200791.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti o maloletú R. W., narodenú XX. N. XXXX, bytom ako matka, zastúpenú v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Poprad, dieťa rodičov: matky N. W. Š., narodenej XX. G. XXXX, bytom U. F. XX, D. U., právne zastúpenej JUDr. Ivetou Pálffy Fabianovou, advokátkou, so sídlom v Spišskej Novej Vsi, Štefánikovo námestie 5, pracovisko Spišská Nová Ves, Zimná 60 a otca V. I. W., narodeného XX. B. XXXX, bytom I. XXXX/XX, C., právne zastúpeného JUDr. Marcelom Kohútom, advokátom so sídlom v Poprade, Nám. sv. Egídia 95, v konaní začatom na návrh otca o zrušenie vyživovacej povinnosti, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 15P/6/2024, o dovolaní otca proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo 17. júna 2025 sp. zn. 15CoP/17/2025-171, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove zo 17. júna 2025 sp. zn. 15CoP/17/2025-171 z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. novembra 2024 č.k. 15P/6/2024 - 120 rozhodol:

„I. M e n í s a rozsudok Okresného súdu Poprad č.k. 15P/257/2019 - 590 zo dňa 21.2.2023 v časti III. tak, že výživné určené zo strany otca na mal. R. v sume 120,- eur mesačne, s a z r u š u j e ku dňu 1.12.2024.

II. Počas trvania striedavej osobnej starostlivosti rodičov výživné n e u r č u j e.

III. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.“

1.1. Rozhodnutie odôvodnil poukazom na zistený skutkový stav, ako aj citáciou príslušných ustanovení Zákona o rodine § 62 ods. 1, 2, 5, 6, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 a čl. 5 Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že rozsudkom Okresného súdu Poprad pod sp. zn. 15P/257/2019 - 590 zo dňa 21. februára 2023 bolo manželstvo rodičov dieťaťa rozvedené, mal. R. bola zverená do striedavej starostlivosti rodičov v týždňových intervaloch. Otec dieťaťa bol zaviazaný prispievať na výživu mal. R. sumou 120 eur mesačne. V čase predchádzajúceho rozhodnutia príjem na strane matky predstavoval cca 600 eur mesačne, na strane otca príjem predstavoval cca 1.200 eur mesačne. Otec mal ďalšiu

vyživovaciu povinnosť k mal. S., v tom čase sa viedlo konanie na Okresnom súde v Košiciach. Súd v čase predchádzajúceho konania zoberal do úvahy rozdielnosť príjmov, počet vyživovacích povinností ako aj životnú úroveň a preto určil výživné na maloletú zo strany otca vo výške 120 eur mesačne s tým, aby dieťa malo zabezpečenú rovnakú životnú úroveň na strane matky a otca. Mal. R. v tom čase navštevovala materskú školu, v súčasnosti je žiačkou 2. ročníka základnej školy. Súd zdôraznil, že v zmysle § 75 ods. 1 zákona o rodine je potrebné okrem iných kritérií na strane povinného skúmať aj jeho majetkové pomery a to pri uplatnení princípu potencionality jeho príjmov platiť výživné. Súd pri rozhodovaní o zmene výživného porovnávajúc pomery v čase predchádzajúceho rozhodnutia a v súčasnosti mal preukázané, že došlo k určitej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zmenu pôvodného rozhodnutia. Uviedol, že na strane otca došlo síce k čiastočnému zvýšeniu príjmu (1.600 eur mesačne), avšak ustálila sa aj jeho ďalšia vyživovacia povinnosť k mal. S. na 170 eur mesačne. Okrem stanoveného výživného otec hradí tenisový krúžok 60 eur mesačne, v čase jeho osobnej starostlivosti, v rámci týždenných intervalov, sa podieľa aj na priebežných nákladoch na dieťa. Matka ako konateľka spoločnosti nemá vyplácané žiadne odmeny a ako zamestnanec firmy v uplynulom roku mala priemerný mesačný zárobok 705 eur. Súd poukázal na potencionality jej príjmu, nakoľko podľa portálu ponúk práce je priemerná mesačná mzda pre pozíciu čašníka v regióne C. cca 1.050 eur v čistom. Matka iné vyživovacie povinnosti nemá, hradí všetky poplatky týkajúce sa školy, podieľa sa riadne na starostlivosti o mal. dieťa, dokupuje výživové doplnky v súvislosti so zdravotným stavom dieťaťa a podieľa sa aj na iných nákladoch na maloletú. Obaja rodičia teda zabezpečujú v rámci výkonu striedavej starostlivosti priebežne všetky potreby maloletej. Ďalej súd uviedol, že predmetom konania nie je zrušenie vyživovacej povinnosti rodičov k maloletému dieťaťu, ktorá je daná zo zákona a trvá dovtedy, pokiaľ dieťa nie je schopné samé sa živiť, ale ide o určenie výživného v prípade realizácie striedavej starostlivosti, pričom ustanovenie § 62 ods. 6 Zák. o rodine, umožňuje výživné počas striedavej starostlivosti neurčiť. Aplikujúc Metodiku určenie výživného, kedy sa na dieťa vo veku 6 až 9 rokov odporúča hradiť výživné zo strany rodičov pri jednej vyživovacej povinnosti v rozsahu 20 % z príjmu a pri 2 vyživovacích povinnostiach v rozsahu 14 % z príjmu súd uviedol, že pri príjme otca 1.600 eur mesačne v čistom pri 2 vyživovacích povinnostiach by jeho výživné na mal. R. predstavovalo 224 eur mesačne, pri striedavej starostlivosti po dobu 2 týždňov v mesiaci by výživné predstavovalo sumu 112 eur. Matka, ktorá by mohla dosahovať potencionálny príjem 1.050 eur v čistom mesačne pri 1 vyživovacej povinnosti, by výživné predstavovalo 210 eur mesačne, pri striedavej starostlivosti po dobu 2 týždňov v mesiaci by výživné bolo v sume 105 eur. Nakoľko suma, akou by sa mali podieľať rodičia výživným na čas, kedy je dieťa v starostlivosti druhého rodiča je porovnateľná, na základe zisteného skutkového stavu má súd za to, že v súčasnosti nie sú podmienky na strane rodičov pre určenie výživného počas striedavej starostlivosti a preto súd doposiaľ určené výživné otca vo výške 120 eur k 01. 12. 2024 zrušil a výživné v rámci striedavej starostlivosti neurčil. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

2. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací rozsudkom zo 17. júna 2025 sp. zn. 15CoP/17/2025-171 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že návrh zamietol a uviedol, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že súd prvej inštancie dostatočne zistil skutkový stav veci, ktorý odvolací súd preberá, rozhodnutie však nepovažuje za vecne správne, nakoľko súd prvej inštancie rozhodol bez toho, aby skutočné dôvody podaného návrhu otca vyhodnotil podľa právnej normy, ktorú použil správne. Súd prvej inštancie podľa odvolacieho súdu nesprávne vyhodnotil existenciu dôvodov na zmenu pôvodného rozsudku ohľadom stanovenej výšky výživného zo strany otca v prospech maloletej R.. Pritom predpokladom takejto zmeny by bola zmena pomerov na strane tak otca, ako aj na strane maloletej R.. Povinnosťou súdu pri určovaní výživného je prihliadať v prvom rade na najlepší záujem dieťaťa, preto súd prvej inštancie nesprávne a nie v súlade so zákonom načas, pokiaľ bude trvať striedavá osobná starostlivosť v týždenných intervaloch oboch rodičov, výživné zo strany otca zrušil. Odvolací súd po vyhodnotení zisteného skutočného stavu a vyhodnocujúc procesne odvolacie námietky matky v podanom odvolaní prijal právny záver, že v danom prípade nie je dôvodná zmena návrhu zo strany otca, ktorý je v neprospech maloletej R. s poukazom na súčasnú situáciu ohľadom potrieb maloletej R., s poukazom na schopnosti, možnosti a majetkové pomery otca, ako aj matky, ktorá podľa odvolacieho súdu vzhľadom na svoje zameranie v podnikateľskej činnosti a vzhľadom na súčasnú finančnú situáciu v oblasti gastro má nižší príjem ako otec. Zároveň zdôraznil, že

nebolo správne aplikované ustanovenie § 75 ods. 1 Zákona o rodine, preto bolo potrebné odvolaním napadnutý rozsudok zmeniť. O trovách odvolacieho konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Voči tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podal otec (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie. Prípustnosť dovolania vyvodzoval z ust. § 420 písm. f) CSP a v tejto súvislosti uviedol, že odvolací súd nezistil a vôbec sa nezaoberal aktuálnym stavom a pomermi v čase rozhodovania, nakoľko by zistil, že maloletá R. je na základe Dohody rodičov na pojednávaní z 29. 11. 2024 zverená do osobnej starostlivosti otca, ktorý zabezpečuje väčšinu času jej výživu, výchovu a potrebné výdavky na starostlivosť o ňu. Vzhľadom na to považuje rozhodnutie odvolacieho súdu za nepresvedčivé, nepreskúmateľné a arbitrárne. V ďalšom namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva aj v nesprávnom právnom posúdení a v tejto súvislosti poukázal na ust. § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

4. Matka vo vyjadrení žiadala dovolanie otca zamietnuť a uviedla, že maloletá R. nie je zverená do osobnej starostlivosti otca.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) otec maloletého dieťaťa, zastúpený v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorého neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že jeho dovolanie je prípustné a tiež dôvodné.

6. Dovolanie je v danom prípade podané vo veci upravenej v CMP. Vzájomný vzťah medzi CMP a CSP je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP, podľa ktorého sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia CSP, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže § 76 CMP neobsahuje odlišnú právnu úpravu pre dovolanie podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, prípustnosť dovolania otca bola posudzovaná podľa ustanovení CSP.

7. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (viď § 428 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade dovolateľ uplatnil dovolací dôvod aj v zmysle § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane (účastníkovi konania), aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Hlavnými znakmi charakterizujúcimi procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia v takej miere (intenzite), v dôsledku ktorej došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; jeho integrálnou súčasťou je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti). Porušením práva na spravodlivý proces v zmysle uvedeného ustanovenia zákona treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva; o takýto prípad išlo aj v posudzovanej veci.

10. Otec maloletého dieťaťa v podanom dovolaní posudzujúc ho podľa obsahu (§ 124 CSP) namietal, že

odvolací súd zmenil rozhodnutie súdu prvej inštancie bez nariadenia pojednávania z čisto formálnych dôvodov bez dostatočného zistenia skutkového stavu.

11. Ústava v čl. 46 ods. 1 zaručuje každému možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a neustrannom súde (prípadne u iného orgánu). Podmienkou však je, že sa tak musí stať „stanoveným postupom“. Stanoveným postupom teda sú (v ich samotnom základe) i pravidlá vymedzujúce možnú zmenu právneho posúdenia veci odvolacím súdom, oproti posúdeniu súdom prvej inštancie.

12. Pod „prekvapivým rozhodnutím“ sa v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu rozumie rozhodnutie, ktorým odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, za rozhodujúcu považoval skutočnosť, ktorú nikto netvrdil alebo nepopieral, resp. ktorá nebola predmetom posudzovania súdom prvej inštancie. Prekvapivým je rozhodnutie dovolacieho súdu „nečakane“ založené na iných právnych záveroch než rozhodnutie súdu prvej inštancie (3Cdo/102/2008), resp. rozhodnutie z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných „nových“ dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie, pričom strana sporu v danej procesnej situácii nemala možnosť namietat' (ne)správnosť „nového“ právneho názoru zaujatého až v odvolacom konaní (5Cdo/46/2011).

13. Na prejednanie odvolania nariadi odvolací súd pojednávanie vždy, ak je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie alebo to vyžaduje dôležitý verejný záujem (§ 385 ods. 1 CSP). Ak súd pojednávanie neodročí, pred jeho skončením vyzve strany, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci. Ak po vyjadrení strán súd nepovažuje za potrebné vykonať ďalšie dôkazy, uznesením vyhlási dokazovanie za skončené (§ 182 CSP).

14. Súd prvej inštancie návrhu otca, ktorou sa domáhal zmeny určeného výživného k maloletej R. vyhovel s odôvodnením, že ide o určenie výživného v prípade realizácie striedavej starostlivosti, pričom ustanovenie § 62 ods. 6 Zák. o rodine umožňuje výživné počas striedavej starostlivosti neurčiť. Súd preto skúmal okrem iných kritérií na strane rodičov ich majetkové pomery v zmysle § 75 ods. 1 zákona o rodine a to aj pri uplatnení princípu potencionality príjmov platiť výživné a aplikujúc Metodiku určenia výživného dospel k záveru, že suma, akou by sa mali podieľať rodičia výživným na čas, kedy je dieťa v starostlivosti druhého rodiča je porovnateľná a v súčasnosti nie sú podmienky na strane rodičov pre určenie výživného počas striedavej starostlivosti, preto doposiaľ určené výživné otca vo výške 120 eur k 01. 12. 2024 zrušil a výživné v rámci striedavej starostlivosti neurčil. Odvolací súd konštatoval správnosť skutkových zistení súdu prvej inštancie, ale nesprávne právne posúdenie veci. Uviedol, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil dôvody na zmenu rozhodnutia a mal za to, že zmena nebola preukázaná, súd aplikoval právnu normu len formálne a nevyhodnotil návrh otca v kontexte s § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Odvolací súd teda pri výklade totožného ustanovenia dospel k opačnému právnomu záveru, a bolo preto potrebné vytvoriť otcovi maloletého dieťaťa procesnú možnosť brániť sa a umožniť mu vyjadriť námietky k opačne zaujatému právnomu názoru, predpokladom ktorej je, že si odvolací súd splní svoju procesnú povinnosť podľa § 385 ods. 1 s poukazom na § 182 CSP.

15. Dovolací súd preto dospel k záveru, že odvolací súd takýmto nesprávnym postupom znemožnil dovolateľovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a preto opodstatnene namietal dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP.

16. Dovolanie otca maloletého dieťaťa za takejto situácie bolo nielen procesne prípustné (§ 420 písm. f) CSP), ale tiež dôvodné (§ 431 CSP). Z dôvodu, že konanie bolo zaťažené vadou podľa § 420 písm. f) CSP, pre ktorú bolo potrebné rozhodnutie dovolacieho súdu zrušiť, dovolací súd sa v ďalšom už nezaoberal ďalšími námietkami podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Najvyšší súd postupoval v súlade s rozhodovacou praxou dovolacieho súdu, ktorá sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné podrobiť napadnuté rozhodnutie meritornému dovolaciemu prieskumu (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018, 5Cdo/29/2016, 8Cdo/70/2017).

17. Najvyšší súd vzhľadom na vyslovené závery v súlade s § 449 ods. 1 CSP a § 450 CSP napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

18. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.